

5. Ünite: Üretim, Tüketim ve Dağıtım

1. 1923'te toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlara göre yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır;

- Aşar vergisi kaldırılmıştır. Ham maddesi tarıma dayalı sanayinin kurulmasına destek verilmiştir.
- Ziraat Bankası yeniden düzenlenerek çiftçiye verilen krediler artırılmıştır.
- Çoğunluğu çiftçi olan Türk Milleti'ne modern tarım uygulamalarını öğretmek ve yaygınlaştırmak için Ankara'da Gazi Orman Çiftliği faaliyete geçirilmiştir.

Yapılan bu çalışmalar ile;

- Çiftçiye ekonomik destek sağlamak
- Yerli üretimi teşvik etmek
- Çiftçiye uygulamalı eğitim vermek

amaçlarından hangilerine ulaşılmaya çalışıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

2.

Verilen görsel incelendiğinde Atatürk Barajı ile ilgili;

- Ülke ekonomisi için kârlı bir yatırım olmuştur
- Ekonomik faaliyetler için kaynak oluşturmuştur
- Tüm ülkenin su ihtiyacını karşılamıştır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

5. Ünite: Üretim, Tüketim ve Dağıtım

3. Dünyada sanayi devrimi ile birlikte yaşanan bazı gelişmeler tabloda verilmiştir.

YIL	ÜRETİM TEKNOLOJİSİNDEKİ GELİŞME
1763	James Watt buharlı makinayı buldu.
1812	Buharlı makine lokomotifli trenlerde kullanıldı.
1834	Amerikalı mühendisler biçerdöver makinasını icat ettiler.
1844	Samuel Morse ABD’de ilk ticaret amaçlı telgraf servisini hizmete soktu.

Buna göre sanayi devrimi ile birlikte;

- I. Ulaşım
- II. İletişim
- III. Tarım

alanlarından hangilerinde gelişme yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

4. İnsanlığın en yüce değerlerinden biri olan yardımlaşma ve dayanışmayı arttırmak insanlığa hizmet etmek amacıyla tarih boyunca sayısız vakıf kurulmuştur. Bu vakıflardan biri de Köprüleri Sellerin Zararından Koruyan Vakıf’tır. Amasya’da 1496’da kurulan vakıf; köprüler yaptırmış ve bu köprüleri selin getirdiği ağaç ve taşlardan temizleyerek şehre vereceği zararını önlemeye çalışmıştır.

Buna göre bu vakıf ile ilgili olarak;

- I. Sel felaketinin neden olduğu sorunlara karşı önlemler almıştır.
- II. İmar faaliyetlerinde bulunmuştur.
- III. Halka hizmet etmeyi hedeflemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

5.

**Türkiye Cumhuriyeti’nin İlk Yıllarında
Ülkemizde Tarımsal Verimi Arttırmak için Çiftçiye;**

Eğitim amaçlı kurslar açılmıştır.

Kredi desteği sağlanmıştır.

Tarım aleti ve makine desteği yapılmıştır.

Kaliteli tohum ve gübre temin edilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi amaçlanmış olamaz?

- A) Çiftçileri bilinçlendirmek
- B) Modern tarımı teşvik etmek
- C) Devletin vergi gelirlerini artırmak
- D) Daha fazla ürün elde etmek

6.

 <p>TÜRK KIZILAYI</p>	<p>Türk Kızılayı;</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Milliyet, ırk, dini inanç, sınıf veya siyasi düşünce farkı gözetmez. İnsan ıstırabını, en ivedi ve zaruri ihtiyaçlara öncelik vererek dindirmeye çalışır. ◆ Herkesin güvenliğini kazanmak amacıyla, düşmanlıklara taraf olmaz ve hiçbir zaman siyasal, ırksal, dinsel ve ideolojik nitelikteki ihtilaflara girmez. ◆ Diğer ülke ulusal dernekleri ile eşit statüye sahip ve karşılıklı yardımlaşmada onlarla eşit sorumlulukları ve görevleri paylaşan Kızılay, dünya çapında bir organizasyonun içinde yer alır.
--	---

Verilen bilgilere göre Kızılay'ın sahip olduğu ilkeler arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu söylenemez?

- A) Gizlilik B) Evrensellik C) Tarafsızlık D) Ayrım gözetmemek

7. Osmanlı Devleti'nde tımar sahipleri kanunlara uyduğu ve devlete karşı yükümlülüklerini yerine getirdiği sürece tımarı elinde tutmaya devam ederdi. Ordunun düzenlediği sefere katılmayan tımar sahiplerinin tımarları ellerinden alınırdı. Toprağın mazeretsiz arka arkaya üç yıl boş bırakılması, tımar sahibinin köylüye kötü davranması tımarın geri alınma sebeplerindendi. Tımar sahipleri çiftçinin güvenliğini ve tımarın asayişini sağlamak zorundaydı.

Buna göre tımar sahipleri ile ilgili;

- I. Askerî açıdan sorumlulukları vardır,
II. Devletten bağımsız hareket ederler,
III. Üretimde sürekliliğin sağlanmasına katkıda bulunurlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

8. Sivil toplum kuruluşları, gönüllülük esasına dayanan, kar amacı gütmeyen, gelirleri bağışlar ve üyelik ödemeleri olan, resmi kuruluşlardan bağımsız olarak çalışan siyasi, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapan kuruluşlardır.

Buna göre sivil toplum kuruluşları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çalışmaları karşılığında devletten belli bir ücret alırlar.
B) İnsanlar bu kuruluşlara zorunlu olarak üye olurlar.
C) Farklı konularda küresel sorunlara çözüm ararlar.
D) Toplumsal sorunlara duyarsız kalırlar.

5. Ünite: Üretim, Tüketim ve Dağıtım

9. Yaren ailesinin de desteği ile liseden sonra güzel sanatlar fakültesine girdi ve dört yıllık tiyatro bölümünden mezun oldu. Şimdi bir tiyatro sanatçısı. Bu mesleği seçmesindeki nedenler; ezber kuvvetinin güçlü olması, başkalarıyla çok rahat empa-ti kurabilmesi, düzenli ve disiplinli bir insan olması ve en önemlisi de bu işi sevmesidir.

Buna göre Yaren'in tiyatro sanatçısı olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) İlgisi ve yetenekleri
- B) Ailesinin isteği
- C) Fiziki özellikleri
- D) Mesleğin kolaylığı

10. Geçenlerde dolabımı düzenlerken dolabımdaki kıyafetlerimden, ayakkabılarımdan, genel eşyalarımın kullanmadıklarım olduğunu fark ettim. Bunları başkalarıyla nasıl paylaşacağımı düşünürken oturduğum ilçedeki belediyenin ihtiyaç fazlası ürünleri toplamak için her mahalleye ayakkabı ve giysi kumbarası yerleştirdiğini öğrendim. Bu kumbaraların üzerinde yardımların hangi kurumlara gönderildiği de yazıyordu. Türkiye engelliler vakfı, Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı bunlardan bir kaçıydı. Bu vakıflar belediyeler aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine gerekenleri temin ediyorlardı.

Buna göre belediyenin yaptığı çalışma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmıştır.
- B) Bireylerde çevre bilinci oluşturmayı amaçlamıştır.
- C) İnsanların zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmıştır.
- D) Toplumda yardımlaşma ve dayanışma duygusunu pekiştirmiştir.

11. Aşağıdaki tabloda Sanayi İnkılabı öncesi ve sonrasına ait bazı bilgiler verilmiştir.

Öncesi	Sonrası
İnsan gücüne dayalı üretim yapılıyordu.	Makine gücüne dayalı seri üretime geçilmiştir.
Dağınık bir yerleşim yapısının olduğu görülür.	Sanayi Devrimi nüfusun merkezlerde yani kentlerde toplanmasına yol açmıştır.
Üretim ve tüketim kısıtlıdır.	Fabrikaların açılmasıyla üretilen ürün miktarı artmıştır.
Geniş aileler yaygındır.	Çekirdek aile yaygınlaşmıştır.

Buna göre sanayi inkılabının;

- I. Sosyal,
- II. Ekonomik,
- III. Siyasi

alanlarından hangilerinde değişikliğe yol açtığı söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

12. Büyük Selçuklularda asker ve devlet memurlarına yaptıkları hizmetler karşılığında, belirli bir süreliğine ikta adı verilen topraklar verilirdi. Toprağı işleyenler kazançlarından belli bir miktarı vergi olarak ikta sahiplerine verirlerdi. Bu vergi ikta sahiplerinin gelirini oluştururdu. İkta sahipleri ise verilen topraklar karşılığında asker yetiştirmek zorundaydılar.

Büyük Selçuklu Devleti ikta uygulamasıyla hangisini amaçlamış olamaz?

- A) Toprakların boş kalmasını engellemeyi
- B) Askeri masrafları azaltmayı
- C) Hazine gelirlerini düşürmeyi
- D) Tarımsal üretimi artırmayı

13.

Hammurabi Kanunları

42. Madde:

Eğer bir kişi işlemek üzere bir tarlayı teslim alır ve o tarladan hiçbir mahsul elde edemezse bu onun tarlada çalışmadığını ispatlar ve bu kişi, komşusunun yetiştirdiği kadar tahıl tarla sahibine teslim etmelidir.

Babil kralı Hammurabi'nin bu kanun ile;

- I. Tarlayı teslim alıp da boş bırakanı cezalandırmak
- II. Tarımsal üretimin devamını sağlamak
- III. Toprak satışını engellemek

durumlarından hangilerini amaçlandığı söylenebilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

14. Osmanlı Devleti'nde esnaf ve sanatkârların bağlı bulunduğu teşkilat, kusurlu malın, malzemedan çalmanın ve kalitesiz işin önüne geçmek için çeşitli önlemler almıştı. Örneğin kısa süre içerisinde eskiyen, yırtılan ya da bozulan ayakkabıların üretim hatası mı yoksa kullanım hatası mı olduğu araştırılırdı. Üretim hatası olduğu tespit edilirse usta çağrılır ve herkesin huzurunda sattığı ürünün parasını müşteriye geri verirdi. Hatalı üretilen ayakkabı ise bir daha kullanılmamak üzere dama atılırdı. Bir esnafın yaptığı ayakkabının dama atılması o esnafın mesleki itibarını zedeler, müşterisinin azalmasına neden olurdu. Bu uygulama bütün esnaf teşkilatı için bir genelleme niteliğinde olup birisi hakkında "pabucu dama atıldı" denilmesi kişinin artık o meslekten kazanç sağlamasının zor olduğuna işaret sayılırdı.

Esnaf teşkilatı bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamış olamaz?

- A) Mevcut esnaf sayısını azaltmak
- B) Tüketici haklarını korumak
- C) Kaliteli mal üretilmesini sağlamak
- D) Meslek ahlakına uymayan esnafları cezalandırmak

15.

Darülaceze Başkanlığı'nın yaptığı çalışmalardan bazıları şunlardır:

- Sokağa terk edilmiş 0-6 yaş grubu çocukların barınma, yiyecek, giyecek, sağlık ihtiyacını karşılar.
- Günlük yaşam aktivitelerini kısmen yapabilenlerin ve yapamayanların her türlü ihtiyacını giderir.
- Kurumdaki sakinlere, personele ve halka sağlık hizmetleri verir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Darülaceze'nin faaliyetleri arasında yer alır?

- A) Çevre temizliği kampanyası düzenlemek
- B) Eğitim-öğretim faaliyetlerine destek olmak
- C) Doğal varlıkları koruyucu faaliyetlerde bulunmak
- D) Engelli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak

16. Asya (Büyük) Hun Devleti hükümdarı Mete Han komşuları olan Tunguzlar'ın bazı isteklerini yerine getirmiştir. Tunguzlar'ın ondan sınırdaki çorak ve verimsiz küçük bir toprak parçasını istemesi üzerine Mete Han'ın "Benden eyerimi isteyin vereyim, atımı isteyin vereyim, çadırımı isteyin vereyim. Fakat hiç kimse vatanımdan bir karış toprak istemesin vermem, vermem." demiştir.

Buna göre Mete Hanla ilgili;

- I. Toprağı komşularıyla pazarlık konusu yapmıştır.
- II. Vatan toprağı ile ilgili konularda ödün vermemiştir.
- III. Devletin malını kendi şahsi unsurlarından daha önemli görmüştür.

yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

17. Üretim teknolojisindeki gelişmeler kas gücüne duyulan ihtiyacı azalttı. Üretim arttı, insanlar birçok ihtiyacını daha ucuza karşılamaya başladı. Bunun yanında çok çalışıp az kazanan işçi sınıfı doğdu. Çocuklar ağır işlerde çalıştırılıp hakları ihlal edildi. Zenginleşmenin eşit oranda olmaması sonucu sosyal ve ekonomik sorunlar ortaya çıktı. Tarımda makineleşme sonucu insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması ve sanayileşmenin artması sonucunda köyden kente göç hızlandı. Bu durum kentlerde plansız yapılaşmaya ve işsizlik gibi sorunlara yol açtı.

Buna göre;

- I. Üretim teknolojisindeki gelişmeler sosyal hayatı etkilemiştir.
- II. Üretim teknolojisindeki değişimin olumlu ve olumsuz sonuçları olmuştur.
- III. Köylerden kentlere göçlerin artmasıyla kentlerde sanayileşme hızlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

5. Ünite: Üretim, Tüketim ve Dağıtım

18. Osmanlı Devleti, toprak yönetiminde Selçuklulardaki ikta sistemine benzer bir uygulamaya gitmiştir. Bu uygulamaya tımar sistemi adı verilmiştir. Bu yönetim sisteminde toprağın sahibi devlettir. Fethedilen bölgelerdeki topraklar, devlete yararlılık gösteren asker ve memurlara hizmetleri karşılığında verilmiştir. Tımar sahipleri toprağı işletme ve vergi toplama hakkına sahip olmuştur. Elde ettikleri gelir üzerinden asker yetiştirerek masraflarını karşılamışlardır.

Buna göre Türk devletlerinde,

- I. Birbirlerine benzer uygulamaların kullanıldığı
- II. Özel mülkiyetin koruma altına alındığı
- III. Hazineye yük olmadan asker ihtiyacının bir kısmının karşılandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

19. Ülkemizin farklı yerlerinde farklı meslekler gelişme göstermiştir. Örneğin; Manisa'nın Soma ilçesinde linyit madeni ve Zonguldak'ta taş kömürü çıkarılır. Buna bağlı olarak bu bölgelerde maden mühendisliği ve maden işçiliği gelişme göstermiştir. Hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde veterinerlik, kasaplık, çobanlık gibi meslekler gelişme gösterirken turizmin geliştiği yerlerde ise turist rehberliği, aşçılık, resepsiyonistlik ve otel işletmeciliği gibi meslekler gelişme göstermiştir.

Ülkemizin farklı yerlerinde farklı mesleklerin gelişme göstermesinde;

- I. Bölgede yapılan ekonomik faaliyetler
- II. Meslekten elde edilen gelir
- III. Bölgenin gelişmişlik düzeyi

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

20.

Osmanlı Devleti'nde vakıf kültürü oldukça yaygındı. Toplumda değişen şartlara ve ihtiyaçlara cevap veren pek çok vakıf bulunuyordu. Şehirlerde, fakirlerin parasız yıkandıkları hamamlar mevcuttu. Sebillerde buzlu su, hatta şerbet dağıtılırdı. Yol, kaldırım ve köprü yapımını vakıflar sağlıyordu. Sokakların temizlenmesi ve umumî helâlar için vakıflar kurulmuştu. Bekçi ücretleri vakıflardan ödeniyordu. Vakıf hastanelerinde her din ve ırktan insan tedavi ediliyor, gerektiğinde ücretsiz ilaç veriliyor, doktor temin ediliyordu.

Buna göre Osmanlı Vakıf kültürünün sahip olduğu özellikler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumun önemli ihtiyaçlarını karşılamışlardır.
- B) Ayrım yapmaksızın hizmet vermişlerdir.
- C) Vakıf giderleri için devlet bütçe ayırmıştır.
- D) Yardımlaşma duygusunu geliştirmiştir.

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.